

potem nekaj lepega?« — »Dà, ljubček moj!« — »Ali bi mi dali potem 50 luidorov!*)« — »50 luidorov? To je veliko. Kaj pa hočeš početi s tem denarjem?« — »O, tega še ne povem, to je moja skrivnost.« Kralj se smehlja in mu obljubi 50 zlatov.

Bila je spomlad. Mali princ je pisal pri oknu, s katerega se je videlo na kraljeve vrtove. Ptički so tako krasno prepevali — deček jih ne sliši. Krotki domači golobje so prifrčavali in se tako blizu vsedali pri odprtem oknu — princ jih ne pogleda. Veseli glasovi pod oknom igrajočih otrok se oglašajo tako vabljivo v sobo — naš učenček se ne zmeni za-nje. Skoro ne utegne sopsti, tako pridno, pazno in točno prenaša črte in črtice raz učiteljev predpis na svoj zvezček. Nobene čačke, nobene napačne črte ni bilo več na vsi strani. Napredek je bil res čudežen. Stari učitelj ga kar ni mogel razumeti. Ves teden je princ vstrajal v ti gorečnosti. Ko je z vso skrbljivostjo izgotovil zadnjo črko, vzklikne radostno in teče dedku kazat svoj zvezek. Uez nekaj minut že priteče nazaj z obema rokama držeč mošnjico s tisoč franki, in ves žareč veselja jo podá svojemu staremu učitelju, rekoč: »Náte, moj dobri gospod profesor, to je zaslužek za moje delo. Prosim, vsprejmite. Bil sem zato tako priden in pazljiv, da Vam morem dati ta denar.«



Na straži.

(Zapisal Andr. Rapè.)

Bode li kmalu sobota, ko pride brat od vojakov domov? Tako je pogosto povpraševal Roganov Tinček mater, ki so pripravljali kosilo, ter skoro niso imeli časa odgovarjati na toliko in toliko otročjih vprašanj. Kmalu bode tu! tako so mu mati že ves teden odgovarjali, danes pa so rekli: »Jutri se popeljeva oče in jaz Matiju nasproti, ti pa moraš biti priden doma in ubogati babico, da te ne bode tožila, ko pride brat domov.« »Saj bodem«,

*) Louis d'or (beri luidôr = zlati Ludovik) je francoski zlatnik, ki je bil v raznih dóbah različne vrednosti; tukaj okrog 10 gl. a. v.

bil je odgovor Tinčkov, in že je hitel na trato, kjer se je pasel konj, ki mu ga je prinesel sv. Miklavž.

Ves dan je govoril potem Tinček o bratu-vojaku, in kar nič se mu ni mudilo h kosilu. Klicati so ga morali, tako se je zamislil v svojega konja, ki se je tako mirno pasel po trati, zvečer pa je zaspal z mislijo: jutri pa pride Matija in mi prinese puško.

»Le priden bodi, pa ti prinesem puško, da bodeš kakor brat vojak«, tako so veleli drugo jutro oče Tinčku, ki je še v sami srajčici gledal za drdrajočim vozom, ki mu ima pripeljati brata in puško.

»Pojdi sedaj v hišo, da moliva jutranjo molitvico in se priporočiva angelju varihu«, rekla je babica, prijemši Tinčka za roko, ter ga peljala v hišo.

Danes Tinčka ni posebno veselil leseni konj, počivati ga je pustil v hlevu, kajti le vedno in vedno je Tinček mislil na lepo puško, ki so mu jo obljubili oče. »Li ne bodeš gnal na pašo konja?« tako je povpraševala babica Tinčka, ki jo je povpraševal, kakšen bode pač brat v vojaški obleki. Rada bi se ga bila za nekaj časa znebila, da se ji malo ušesa ohladé, kakor je ona običavala reči. Toda Tinček se ni dal motiti. Vedno se ji je dobrikal ter vprašal to in ono, saj se ji je hotel prikupiti, da ga le bratu in očetu pohvali.

Komaj je čakal, da je odzvonilo poludne. Potem pa je hitel vsako četrto ure na konec hiše, kjer se je videlo daleč po cesti, ter gledal, li že ne pride voz z bratom. Vsakokrat pa je prišel nazaj k babici ter žalostno dejal: »Še sedaj jih ni!« Ravno ga je skušala tolažiti babica, da morajo biti kmalu doma, ko se začuje drdranje voza. »Že gredó!« vzklikne Tonček vesel, ter hiti ven. In res, bili so. Brat tako lepo napravljen: hlače in kamižola vse tako lepo modro. Joj, in kako lepo kapo ima! Kako se svetijo na nji gumbi! Nekako boječe je hitel naproti, toda, ko ga brat vzdigne na voz in mu oče pokažejo lepo puško, bil je vesel in srčan. Kako bi bil rad takoj vzel v roko puško! Toda oče so trdi. Preje hočejo vprašati babico, če je bil priden, in če je zaslužil puško. Z lahkim srcem je pričakoval, da pridejo domov na dvorišče, kjer gotovo že čaka babica. Gotovo me pohvali, si je mislil.

Res, pohvaljen je bil, ko so vprašali oče, in dobil je puško.

Na vse je pozabil sedaj Tinček. Streljal je in gledal puško, in ni se je mogel nagledati. Ko se je že mračilo, se še-le vrne v hišo, kjer so bili zbrani vsi. Brat je sedel za mizo. Ogleduje ga od nog do glave, kajti kar nič mu ni precej zaupal, saj je čisto drugačen, kot so oče. Ko ga je pa vzel brat na kolena, tedaj je zbežal ves strah, in veselje mu je priklopelo do vrhunca, ko mu položi brat svojo kapo na glavo, da mu je pokrila oči in ušesa, saj sedaj je tudi on popolen vojak s puško in kapo. Težko so Tinčka spravili nocoj v posteljo, in nikakor se ni mogel ločiti od puške, tako, da je morala naposled še puška ž njim v posteljo spat.

Toda danes po tolikem veselju Tinček ni tako hitro zaspal kakor po navadi. Davno je že odmolil večerno molitvico, pa spanca le ni bilo. Vedno in vedno je jemal puško izpod odeje ter jo ogledoval. Slednjič pa je še jel poslušati brata, ki je pripovedoval, kako je pri vojakih.

»O, to ti je bilo čudno, ko sem stal prvič na straži«, čul je pripovedovati brata. Mrzla noč je bila, da je vse škripalo, in vrhu tega ni bilo videti niti jedne zvezdice na nebu. Snežinke so polagoma naletavale in burja je piskala okoli ušes. Tema je bilo kakor v rogu, in jaz sem stal na straži. Stražil sem vjetnike. Ker smo bili takrat še mladi vojaki na straži, nagajali so nam kaznjenci, kolikor se je le dalo. Sedaj je kdo roval na mreži v oknu, drugi zopet delal, kakor bi spodkopaval zid, tretji je zopet drugače nagajal. A v skrbéh, da mi kateri ne uide, sem napenjal oči in ušesa, kar se je dalo. Ura je bila v stolpu.

Počasi, kakor nikdar, je potekal čas! Zdelo se mi je, da že stražim celo večnost; kar udari v stolpu ura dvakrat. Še-le pol ure, sem si mislil, zavil se v debel plašč in korakal pod okni sem in tja. Vse, vse mi je prišlo tedaj na misel. Kar nenadno počí top v stolpu in čuje se glas: Ogenj!

Čudno je odmevalo to v tiho noč, jaz pa sem zrl na okna vjetnikov ter korakal dalje. V različne misli vtopljen, začujem korake. »Stoj! Kdo tu?« sem zaklical;

ne oglasi se nihče. »Stoj, ali ustrelim«, ponovim znova; in sedaj še-le se je oglasil navodnik, ki je prišel z drugim možem, da straži mesto mene. Moj čas je prešel!»

Dolgo je še Matija pripovedoval, toda Tinček ga ni slišal več dalje; le to si je še dobro zapomnil: »Stoj! Kdo tu?« In z mislijo, da hoče tudi on jutri zvečer iti na stražo, je sladko zaspal.

Komaj je čakal Tinček drugi dan večera, da nastopi stražo; kajti tudi on hoče stražiti po noči, kakor brat. Po dnevi si je že pripravil vse; hotel je stražiti pri hlevu, da ga nihče ne vidi, in on le vidi luč v hiši, kajti sicer bi ga bilo strah. Mrak je že razgrinjal svoja krila po zemlji.

Tinček je možko korakal s puško na rami in bratovo kapo na glavi ob hlevinih vratih sem in tja. Videti je bil res pravi vojak. Zeblo ga je v roke in noge, a to nič ne dé, on je vojak na straži. »Ave Maria« zazvoní. Tinček se malo prestraši, kajti spomnil se je, da je bil že včasih tepen od očeta, če ni prišel, ko se je skupno v hiši molilo angeljevo česčenje. A danes sem na straži, si misli Tinček, stran ne smem. Oče se bodo že potolažili. Če me pa malo nabijejo in pokarajo, prosil jih bodem odpuščenja in povedal, da sem bil na straži, in odpusté mi.

»Kje pa je Tinček?« so vprašali oče, ko je zazvonilo angeljevo česčenje. »Bo pa že zopet treba malo po palici seči in vzeti mu puško.« Tako govoreč pričeli so moliti. Po molitvi čakajo, a Tinčka ni. Večerja je gotova, Tinčka še ni. Sedaj je jelo očeta skrbeti. Kam se je neki vtaknil, si mislijo ter gledajo okoli hiše. Mati skrbno kličejo: »Tinček, Tinček!« a od nikoder nobenega glasu. V strahu stopijo mati do soseda. Tudi tu nihče ne vé zanj. Med tem, ko so ga vsi v skrbeh iskali, hodil je Tinček pred hlevom na straži sem in tja. Jelo ga je zelo zebsti, stisne se k otepu slame, in kmalu ga premaga spanje. Sanja se mu, da je na straži in da čuje strel. V sanjah zavpije: Gorí! Ta glas so čuli oče, ki so ravno hoteli pogledati še pred hlev. Ustrašijo se ne malo, ko slišijo glas »gorí« in še od znanega Tinčkovega glasu ter pospešijo vsi v skrbeh korake.

Tinček se je pri vskliku »gori!« zbudil in videl, kako se je nekdo hitro bližal hlevu. Bil je v hipu ves vojak, dasi premrt od mraza. »Stoj! Kdo tu?« zavpije in sproži puško na prišleca, s koje je odletela palica in zadela očeta, ki so prišli bližje, v obraz.

Sedaj šele se je zjasnilo očetu. Tinček je stal na straži. Gotovo je poslušal, ko je včeraj Matija pravil, kako je bilo pri vojaki. Pristopijo k njemu. Ves se je tresel mraza ter se zajokal, ko je ugledal očeta. Kar ustrašili so se oče, videč, kako je Tinček lahko opravljen. Peljejo v hišo izgubljenega sina, kjer so ga mati tarnaje pričakovali.

»Take skrbi nam napravlja tvoja puška« rekó oče, ter spravijo puško v omaro in jo zaklenejo. Tinčku se je delalo črno pred očmi. Jestí ni mogel, kar so mu dali mati. Šel je ves potrt v posteljo, toda joj, drugo jutro ni mogel vstati. Bil je zelo bolan. Prehladil se je na včerajšnji straži tako hudo, da je ležal v nevarni bolezní več časa v postelji.

Med to boleznijo pa je večkrat sam pri sebi obljubljal, da ne pojde nikdar več na stražo.



T o ž b a.

»Da mamica zlata
Mi niso umrli,
Očij ljubeznivih
Za vedno zaprli,
Bi tuji ljudje me
Nikdar ne suvali,
Nikdar me ne topli
In ne me psovali —
Jokati mi grenko
Ne bilo bi treba,

S solzami močiti
Ne tujega hleba —
Saj bila presrečna
Bi v kočici beli,
Kjer mamica z manoj
So skromno živelí,
In ne bi še znala
Kako je na sveti
Oj hudo, oj hudo
Siroti trpeti —“

Lucijan.

